

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

12. rujna 2019.*

„Žalba – Damping – Provedbena uredba (EU) 2015/776 – Uvoz bicikala poslanih iz Kambodže, Pakistana i Filipina – Proširenje na te uvoze konačne antidampinške pristojbe uvedene na uvoz bicikala podrijetlom iz Kine – Uredba (EZ) br. 1225/2009 – Članak 13. – Izbjegavanje mjera – Postupci sastavljanja – Izvor i podrijetlo dijelova bicikala – Dijelovi poslani iz Kine na Šri Lanku, prerađeni na Šri Lanki i potom poslani u Pakistan na sastavljanje”

U predmetu C-709/17 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 18. prosinca 2017.,

Europska komisija, koju zastupaju M. França, J.-F. Brakeland i A. Demeneix, u svojstvu agenata,

žalitelj,

druge stranke u postupku su:

Kolachi Raj Industrial (Private) Ltd, sa sjedištem u Karachiju (Pakistan), koji zastupa P. Bentley, QC,

tužitelj u prvom stupnju,

European Bicycle Manufacturers Association (EBMA), koji zastupaju J. Beck, *solicitor*, i L. Ruessmann, *avocat*,

intervenijent u prvom stupnju,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: M. Vilaras, predsjednik vijeća, K. Jürimäe (izvjestiteljica), D. Šváby, S. Rodin i N. Piçarra, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Pitruzzella,

tajnik: L. Hewlett, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 30. siječnja 2019.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 10. travnja 2019.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: engleski

Presudu

- 1 Svojom žalbom Europska komisija zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 10. listopada 2017., Kolachi Raj Industrial/Komisija (T-435/15, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2017:712), kojom je taj sud poništio Provedbenu uredbu Komisije (EU) 2015/776 od 18. svibnja 2015. o proširenju konačne antidampinške pristojbe uvedene Uredbom Vijeća (EU) br. 502/2013 na uvoz bicikala podrijetlom iz Narodne Republike Kine na uvoz bicikala poslanih iz Kambodže, Pakistana i s Filipina, bez obzira na to imaju li deklarirano podrijetlo iz Kambodže, Pakistana i s Filipina ili nemaju (SL 2015., L 122, str. 4., u daljnjem tekstu: sporna uredba), u dijelu u kojem se odnosi na Kolachi Raj Industrial (Private) Ltd (u daljnjem tekstu: društvo Kolachi Raj).

Pravni okvir

- 2 U vrijeme nastanka činjenica iz spora odredbe kojima se uređuje primjena Europske unije antidampinških mjera nalazile su se u Uredbi Vijeća (EZ) br. 1225/2009 od 30. studenoga 2009. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice (SL 2009., L 343, str. 51.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 30., str. 202.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 37/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2014. (SL 2014., L 18, str. 1.) (u daljnjem tekstu: Osnovna uredba).

- 3 Uvodna izjava 19. Osnovne uredbe glasila je:

„[...] S obzirom na to da do sada nisu održani multilateralni pregovori i u očekivanju ishoda upućivanja Odboru za antidamping Svjetske trgovinske organizacije (WTO-a), neophodno je da zakonodavstvo [Unije] sadržava odredbe koje se bave ovom praksom, uključujući jednostavno sastavljanje roba u [Uniji] ili trećoj zemlji, a kojima je glavni cilj izbjegavanje antidampinških mjera.”

- 4 Članak 13. te uredbe, pod naslovom „Izbjegavanje mjera”, glasio je kako slijedi:

„1. Antidampinške pristojbe uvedene prema ovoj Uredbi mogu se proširiti i na uvoze iz trećih zemalja istovjetnih proizvoda, bilo malo modificiranih ili ne, ili na uvoze malo modificiranih istovjetnih proizvoda iz zemlje na koju se mjere primjenjuju ili na njihove dijelove, ako se mjere koje su na snazi izbjegavaju. Antidampinške pristojbe, koje ne prelaze preostalu antidampinšku pristojbu uvedenu u skladu s člankom 9. stavkom 5., mogu se proširiti na uvoze iz društava koja koriste pojedinačne pristojbe u zemljama na koje se mjere primjenjuju, ako se mjere koje su na snazi izbjegavaju. Izbjegavanja mjera definira se kao promjena strukture trgovine između trećih zemalja i [Unije] ili između pojedinačnih društava u zemlji na koju se mjere primjenjuju i [Unije], a koja proizlazi iz prakse, obrade ili rada za koji ne postoji dostatni valjani uzrok ili ekonomska opravdanost osim uvođenje pristojbe, a ako postoji dokaz o šteti ili da su preostali učinci pristojbe narušeni u smislu cijena i/ili količina istovjetnog proizvoda i ako postoji dokaz o dampingu u odnosu na uobičajene vrijednosti koje su ranije uspostavljene za istovjetni proizvod, ako je potrebno u skladu s odredbama članka 2.

Praksa, obrada ili rad iz prvog podstavka, između ostalog, uključuju neznatnu modifikaciju dotičnog proizvoda kako bi on dobio drugi carinski broj, a na koji se obično ne primjenjuju mjere, pod uvjetom da modifikacija ne mijenja njegova osnovna obilježja, slanje proizvoda na koji se primjenjuju mjere preko trećih zemalja, reorganizaciju strukture i kanala prodaje u zemlji na koju se primjenjuju mjere od strane izvoznika i proizvođača kako bi se po mogućnosti njihovi proizvodi izvozili u [Uniju] putem proizvođača koji koriste pojedinačnu stopu pristojbe koja je niža od one koja se primjenjuje na proizvode proizvođača i, u okolnostima navedenim u stavku 2., sklapanje dijelova postupcima sklapanja u [Uniji] ili u trećoj zemlji.

2. Smatra se da se postupkom sklapanja u [Uniji] ili u trećoj zemlji izbjegavaju mjere koje su na snazi ako:

- (a) postupak je započeo ili je bitno povećan od, ili neposredno prije pokretanja antidampinškog ispitnog postupka, a dijelovi za sklapanje su iz zemlje na koju se primjenjuju mjere; i
- (b) dijelovi predstavljaju 60 % ili više od ukupne vrijednosti dijelova sastavljenih proizvoda, osim što se u niti jednom slučaju ne smatra izbjegavanjem mjera [...] kada dodana vrijednost na dijelovima, tijekom postupka sastavljanja ili dovršavanja, predstavlja više od 25 % troškova proizvodnje; i
- (c) preostali učinci pristojbe su narušeni u smislu cijena i/ili količina sastavljenih istovjetnih proizvoda i postoji dokaz o dampingu u odnosu na uobičajene vrijednosti ranije utvrđene za istovjetne ili slične proizvode.

3. Ispitni postupak pokreće se prema ovom članku na inicijativu Komisije, na zahtjev države članice ili zainteresirane stranke na temelju dostatnih dokaza o čimbenicima utvrđenima u stavku 1. Postupci se pokreću uredbom Komisije koja također može sadržavati uputu carinskim tijelima da uvoz uvjetuje evidentiranjem sukladno članku 14. stavku 5. ili traženjem jamstava. Nakon što zainteresirana stranka ili država članica preda zahtjev kojim se opravdava pokretanje ispitnog postupka, a Komisija završi svoju analizu tog zahtjeva, ili nakon što Komisija utvrdi da postoji potreba za pokretanjem ispitnog postupka, Komisija pruža informacije državama članicama.

Ispitne postupke provodi Komisija. Komisiji mogu pomagati carinska tijela, a ispitni postupak završava se u roku od devet mjeseci.

Ako činjenice, kako su konačno utvrđene, opravdavaju produljenje mjera, to obavlja Komisija djelujući u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 15. stavka 3. Produljenje stupa na snagu na datum kada je evidentiranje prema članku 14. stavku 5. postalo obvezno ili na datum kada se traže jamstva. Relevantne postupovne odredbe ove Uredbe o pokretanju i vođenju ispitnog postupka primjenjuju se prema ovom članku.

4. Uvozi ne podliježu evidentiranju prema članku 14. stavku 5. ili mjerama, ako njima trguju trgovačka društva koja koriste izuzeća. Zahtjevi za izuzeća, valjano potkrijepljeni dokazima, dostavljaju se u rokovima uspostavljenima uredbom Komisije koja pokreće ispitni postupak. Ako se praksa, obrada ili rad za izbjegavanje mjera odvija izvan [Unije], proizvođačima dotičnog proizvoda koji mogu dokazati da nisu povezani s proizvođačem na kojega se primjenjuju mjere i za koje se utvrdi da nisu uključeni u izbjegavanje mjera, kako je definirano u stavcima 1. i 2., mogu se odobriti izuzeća. Ako se praksa, postupak ili rad za izbjegavanje mjera odvija unutar [Unije], uvoznici koji mogu dokazati da nisu povezani s proizvođačima na koje se primjenjuju mjere, mogu se odobriti izuzeća.

Ta izuzeća dodjeljuju se odlukom Komisije te ostaju na snazi u razdoblju i pod uvjetima koji su u njoj utvrđeni. Nakon što završi svoju analizu, Komisija pruža informacije državama članicama.

Pod uvjetom da su zadovoljeni uvjeti iz članka 11. stavka 4. izuzeća se mogu također odobriti nakon završetka ispitnog postupka koji vodi k produljenju mjera.

Pod uvjetom da je istekla najmanje jedna godina od produljenja mjera, i u slučaju da je broj stranaka koje traže ili bi mogle tražiti izuzeće značajan, Komisija može odlučiti o pokretanju revizije produljenja mjera. Revizija se provodi u skladu s odredbama članka 11. stavka 5., a kako se primjenjuju na reviziju na temelju članka 11. stavku 3.

5. Ništa u ovom članku ne sprečava uobičajenu primjenu odredbi o carinskim pristojbama koje su na snazi.”

5 Članak 16. Osnovne uredbe glasio je:

„1. Ako smatra prikladnim, Komisija ide u posjete kako bi pregledala evidencije uvoznika, izvoznika, trgovaca, zastupnika, trgovinskih udruženja i organizacija, kako bi provjerila dostavljene podatke o dampingu i šteti. U slučaju izostanka točnog i pravovremenog odgovora Komisija može odabrati da neće obaviti posjet radi provjere.

[...]

3. Dotična poduzeća se obavještava o prirodi podataka za provjeru tijekom posjeta i o svim daljnjim podacima koje treba dostaviti tijekom posjeta, iako time ne treba isključiti zahtjeve tijekom provjere za daljnjim podacima koje se može pružiti s obzirom na primljene podatke.

[...]”

6 Članak 18. Osnovne uredbe predviđao je:

„1. U slučajevima u kojima zainteresirana stranka odbija pristup ili na neki drugi način ne pruža potrebne podatke u rokovima iz ove Uredbe, ili ako znatno ometa ispitni postupak, privremeni ili konačni nalazi, pozitivni ili negativni, mogu se donijeti na temelju raspoloživih podataka. Ako se utvrdi da je zainteresirana stranka dostavila lažne ili obmanjujuće podatke, podaci se zanemaruju, a mogu se koristiti raspoloživi podaci. Zainteresiranim strankama trebaju biti jasne posljedice nesuradnje.

[...]

3. Ako podaci koje dostavi zainteresirana stranka nisu idealni u svim pogledima ipak oni se ne smiju zanemariti, pod uvjetom da nedostaci nisu takvi da uzrokuju nepotrebne teškoće u donošenju razumno točnog nalaza, kao i da su pravovaljano i odgovarajuće dostavljeni i da se mogu provjeriti, a da je stranka djelovala najbolje što je mogla.

[...]

6. Ako zainteresirana stranka ne surađuje, ili surađuje samo djelomičn[o] tako da se time relevantni podaci uskraćuju, rezultati mogu biti manje povoljni za stranku nego da je surađivala.”

Okolnosti spora i sporna uredba

7 Okolnosti spora iznesene su u točkama 1. do 27. pobijane presude. Za potrebe ovog postupka moguće ih je sažeti kako slijedi.

8 Tijekom 1993. godine Vijeće je uvelo konačnu antidampinšku pristojbu od 30,6 % na uvoz bicikala podrijetlom iz Kine u Uniju. Ta je pristojba kasnije zadržana na istoj razini. Tijekom 2005. navedena pristojba podignuta je na 48,5 %. Na toj je visini zadržana i Uredbom Vijeća (EU) br. 502/2013 od 29. svibnja 2013. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 990/2011 o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz bicikala podrijetlom iz Narodne Republike Kine nakon parcijalne privremene revizije prema članku 11. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 1225/2009 (SL 2013., L 153, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 125., str. 162.).

9 Nakon provedbe ispitnog postupka za sprečavanje izbjegavanja mjera na temelju članka 13. Osnovne uredbe, ta je antidampinška pristojba tijekom 2013. proširena na uvoz bicikala poslanih, među ostalim, sa Šri Lanke, bez obzira na to imaju li deklarirano podrijetlo iz te zemlje ili nemaju.

- 10 Nakon nove pritužbe iz 2014., Komisija je pokrenula ispitni postupak za sprečavanje izbjegavanja mjera uvedenih Uredbom br. 502/2013 uvozom bicikala poslanih iz Kambodže, Pakistana i s Filipina.
- 11 Kolachi Raj, društvo osnovano u skladu s pakistanskim pravom, sudjelovao je u toj istrazi. Iz podataka sadržanih u „Obrascu za društva koja traže izuzeće od eventualnog proširenja pristojbi”, koji je to društvo ispunilo, proizlazi da ono kupuje dijelove za bicikle sa Šri Lanke i iz Kine, kako bi u Pakistanu sastavljalo bicikle. Društvo Kolachi Raj označilo je pet društava kao svoje dobavljače, među kojima se nalaze društva Great Cycles Pvt Ltd i Flying Horse Pvt Ltd. Društvo Kolachi Raj naznačilo je da je njegov vlasnik, kao i vlasnik društva Great Cycles, jedna te ista fizička osoba.
- 12 Komisija je 17. i 18. veljače 2015. obavila posjet radi provjere u prostorijama društva Great Cycles u Katunayakeu (Šri Lanka), posebno kako bi utvrdila je li udio dijelova za bicikle iz Kine, kako to tvrdi društvo Kolachi Raj, manji od 60 % od vrijednosti ukupnih dijelova korištenih u postupku sastavljanja koje obavlja društvo Kolachi Raj u Pakistanu. Komisija je svoj ispitni postupak usmjerila na podatke koji se odnose društvo Flying Horse, od kojeg je društvo Kolachi Raj kupovalo 93 % dijelova za bicikle kojima se koristi u svojim postupcima sastavljanja. Prema dokazima koje je dostavilo društvo Kolachi Raj, društvo Flying Horse nije bilo s njime povezano i bilo je posrednik koji je kupovao dijelove u gotovo jednakim omjerima – 46 % odnosno 47 % svih dijelova za bicikle koji se koriste u postupcima sastavljanja koje provodi društvo Kolachi Raj u Pakistanu – u Kini odnosno na Šri Lanki te ih proprodavao društvu Kolachi Raj.
- 13 Pokazalo se da je društvo Flying Horse kupovalo znatnu količinu okvira, vilica, naplataka od slitine i plastičnih kotača od društva Great Cycles, proizvođača dijelova bicikala sa Šri Lanke, povezanog s društvom Kolachi Raj. Gume i naplatci kupovali su se, nasuprot tomu, od društva Vechenson Limited, proizvođača dijelova za bicikle također sa Šri Lanke, koji nije povezan s društvom Kolachi Raj. Nakon što je utvrdila niz nepravilnosti, Komisija je iznijela sumnju o vezi koja postoji između društava Kolachi Raj i Flying Horse.
- 14 Komisija je smatrala da su dijelovi za bicikle kupljeni od društva Vechenson putem posrednika, društva Flying Horse, podrijetlom bili sa Šri Lanke. S druge strane, Komisija je odbacila obrasce A/potvrde o podrijetlu za dijelove za bicikle kupljene od društva Great Cycles posredstvom društva Flying Horse, koje je izdalo Ministarstvo trgovine Demokratske Socijalističke Republike Šri Lanke, a dostavilo društvo Kolachi Raj (u daljnjem tekstu: potvrde o podrijetlu).
- 15 U tim okolnostima, na temelju dokaza o troškovima proizvodnje dijelova koje je proizvelo društvo Great Cycles na Šri Lanki tijekom razdoblja izvješćivanja, koje je dostavilo društvo Kolachi Raj, Komisija je izračunala da je više od 65 % ukupnih sirovina korištenih za proizvodnju tih dijelova za bicikle bilo iz Kine, dok je dio od 31 % ukupnih sirovina dolazio sa Šri Lanke, i da je dodana vrijednost tih sirovina tijekom postupka proizvodnje tih dijelova na Šri Lanki bila manja od 25 %. Komisija je na temelju toga zaključila da je društvo Kolachi Raj sudjelovalo u izbjegavanju mjera i priopćila mu taj nalaz 13. ožujka 2015.
- 16 U svojem pisanom očitovanju na Komisijin nalaz, podnesenom 27. ožujka 2015., društvo Kolachi Raj tvrdilo je da je Komisija pravno neosnovano dovela u pitanje šrilansko podrijetlo dijelova koje je društvu Kolachi Raj dobavljalo društvo Great Cycles.
- 17 Komisija je 18. svibnja 2015. donijela spornu uredbu.
- 18 U uvodnoj izjavi 22. te uredbe Komisija je istaknula, među ostalim, da se smatra da je društvo Kolachi Raj surađivalo tijekom ispitnog postupka.
- 19 U točki 2.5.3. obrazloženja navedene uredbe, naslovljenoj „Pakistan”, njezine uvodne izjave 94. do 106. odnose se na Komisijin ispitni postupak u vezi s društvom Kolachi Raj. Prije svega, Komisija u uvodnoj izjavi 94. navedene uredbe navodi da postoji povezanost društva Kolachi Raj s „društvom na Šri Lanki

koje je bilo obuhvaćeno prethodnim ispitnim postupkom za sprečavanje izbjegavanja mjera i na koje se primjenjuju proširene mjere”, dodajući pritom da su dioničari tog društva osnovali društvo u Kambodži koje je isto tako uključeno u izvoz bicikala u Uniju i koje „nije surađivalo u trenutačnom ispitnom postupku iako je 2013. proizvod iz [tog] postupka izvozilo na tržište Unije”. Komisija je u toj istoj uvodnoj izjavi dodala to da je društvo iz Kambodže prestalo poslovati u Kambodži tijekom razdoblja izvješćivanja i svoje djelatnosti prenijelo na povezano društvo u Pakistanu.

- 20 U uvodnoj izjavi 96. sporne uredbe Komisija ističe da u ispitnom postupku nije utvrđena nikakva praksa pretovara proizvoda kineskog podrijetla preko Pakistana, a u njezinim uvodnim izjavama 98. i 99. Komisija iznosi nepravilnosti koje je utvrdila u tijeku tog istog ispitnog postupka. Komisija je uvodne izjave 100. i 101. pobijane uredbe posvetila pitanju dokazne vrijednosti obrazaca A/potvrda o podrijetlu kao i udjela sirovina iz Kine korištenih za proizvodnju dijelova bicikala na Šri Lanki. Nakon izlaganja argumenata društva Kolachi Raj u uvodnoj izjavi 100. te uredbe, njezina uvodna izjava 101. navodi kako slijedi:

„Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 98., [...] potvrde o podrijetlu nisu se smatrale dostatnim dokazom podrijetla dijelova bicikala kupljenih na Šri Lanki jer nisu izdane na temelju stvarnih troškova proizvodnje, nego na temelju projekcije troškova proizvodnje, čime se ne daje bilo kakvo jamstvo da su dijelovi bicikala doista proizvedeni u skladu s projiciranim troškovima. Štoviše, potrebno je pojasniti da Komisija ne osporava općenito metodologiju izdavanja obrazaca A/potvrda o podrijetlu na Šri Lanki, što je izvan opsega ovog ispitnog postupka, nego da samo procjenjuje jesu li u ovom slučaju ispunjeni uvjeti iz članka 13. stavka 2. Osnovne uredbe. U tim okolnostima, iako napominje da članak 13. stavak 2. točka (b) Osnovne uredbe kao takav doista nije pravilo o podrijetlu, Komisija je opravdano smatrala da se, s obzirom na to da je više od 60 % tih dijelova proizvedeno od sirovina iz Kine i da je dodana vrijednost bila manja od 25 % troškova proizvodnje, može zaključiti da i sami dijelovi dolaze iz Kine. Stoga su sve prethodne tvrdnje odbijene.”

- 21 Komisija je u uvodnoj izjavi 104. sporne uredbe procijenila da ispitnim postupkom nije utvrđen „drugi valjani uzrok ili ekonomska opravdanost postupka sastavljanja osim izbjegavanja postojećih mjera za dotični proizvod”.
- 22 Komisija je, štoviše, u uvodnoj izjavi 147. sporne uredbe u odnosu na Pakistan utvrdila postojanje „znatnog dampinga” te je u uvodnoj izjavi 163. te uredbe odbacila mogućnost odobrenja društvu Kolachi Raj izuzeća od mogućeg proširenja mjera.
- 23 Na temelju članka 1. stavka 1. sporne uredbe, konačna antidampinška pristojba od 48,5 %, primjenjiva na uvoz bicikala podrijetlom iz Kine, proširena je na uvoz bicikala poslanih iz Pakistana, bez obzira na to imaju li deklarirano podrijetlo iz te zemlje ili nemaju.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

- 24 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 29. srpnja 2015. društvo Kolachi Raj podnijelo je tužbu za poništenje sporne uredbe u dijelu u kojem se odnosi na njega.
- 25 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 16. studenoga 2015. udruga European Bicycle Manufacturers Association (EBMA) zatražila je intervenciju u potporu Komisijinu zahtjevu. Predsjednik sedmog vijeća Općeg suda rješenjem od 9. ožujka 2016. odobrio je taj zahtjev.
- 26 U prilog svojoj tužbi za poništenje društvo Kolachi Raj istaknulo je samo jedan tužbeni razlog, koji se temeljio na povredi članka 13. stavka 2. točke (b) Osnovne uredbe. U tom tužbenom razlogu društvo Kolachi Raj tvrdilo je, među ostalim, da je Komisija pogrešno primijenila tu odredbu, kao pravilo o podrijetlu, na djelatnost proizvodnje dijelova za bicikle na Šri Lanki, dok se ispitni postupak odnosio

na moguće izbjegavanje antidampinških mjera u Pakistanu, i da ta institucija nije dokazala nedovoljnu dokaznu snagu potvrda o podrijetlu niti je poduzela mjere radi primjene pravila o podrijetlu koje predviđa carinsko zakonodavstvo Unije.

- 27 U pobijanoj presudi Opći sud prihvatio je jedini tužbeni razlog društva Kolachi Raj u dijelu u kojem je ono prigovorilo da je Komisija pogrešno, „analogijom”, primijenila članak 13. stavak 2. točku (b) Osnovne uredbe te ga je odbio u dijelu koji se odnosi na dokaznu snagu potvrda o podrijetlu.
- 28 U tom je smislu Opći sud poništio spornu uredbu u dijelu koji se odnosi na društvo Kolachi Raj.

Zahtjevi stranaka u žalbi

- 29 Svojom žalbom Komisija od Suda zahtijeva da:
- ukine pobijanu presudu, odbije tužbu podnesenu u prvostupanjskom postupku i naloži društvu Kolachi Raj snošenje troškova, ili
 - podredno, vrati predmet na ponovno odlučivanje Općem sudu i naknadno odluči o troškovima prvostupanjskog i žalbenog postupka.
- 30 Društvo Kolachi Raj zahtijeva od Suda da:
- odbije žalbu u cijelosti;
 - podredno, ispravi pobijanu presudu i potvrdi njezinu izreku;
 - naloži Komisiji snošenje vlastitih troškova nastalih povodom žalbe, kao i troškova društva Kolachi Raj, i
 - naloži udruzi EBMA snošenje vlastitih troškova nastalih povodom žalbe.
- 31 Udruga EBMA od Suda zahtijeva da:
- ukine pobijanu presudu, odbije tužbu podnesenu u prvostupanjskom postupku i naloži društvu Kolachi Raj snošenje troškova prvostupanjskog postupka i žalbenog postupka, ili
 - podredno, vrati predmet na ponovno odlučivanje Općem sudu i naknadno odluči o troškovima prvostupanjskog postupka te da naloži društvu Kolachi Raj snošenje troškova žalbenog postupka.

O žalbi

Argumentacija stranaka

- 32 U prilog svojoj žalbi Komisija ističe samo jedan žalbeni razlog, koji se temelji na pogreškama koje se tiču prava što ih je Opći sud počinio u tumačenju i primjeni članka 13. Osnovne uredbe. Taj žalbeni razlog, usmjeren protiv točaka 83. do 93. i 107. do 119. pobijane presude, podijeljen je u dva dijela.

Prvi dio jedinog žalbenog razloga

- 33 U prvom dijelu jedinog žalbenog razloga Komisija tvrdi da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava oslanjajući se na pravila o podrijetlu radi tumačenja i primjene članka 13. stavka 2. točke (b) Osnovne uredbe.
- 34 Kao prvo, Komisija tvrdi da tumačenje prema kojem se, s jedne strane, pojam „izvor” zasniva na pravilima o podrijetlu i, s druge strane, izvor dijelova korištenih za sastavljanje može dokazati samo primjenom tih pravila, nema nikakvog temelja u sadržaju članka 13. Osnovne uredbe.
- 35 Naime, ta odredba uopće ne upućuje na pravila o podrijetlu i odražava izbor zakonodavca Unije da isključi njihovu primjenu tijekom ocjene postupka sastavljanja na temelju članka 13. stavka 2. točke (b) Osnovne uredbe. Taj izbor proizlazi iz naknadnih izmjena odredaba Osnovne uredbe koje se odnose na izbjegavanje mjera. U tom pogledu, s obzirom na to da su se pravila o podrijetlu pokazala sve manje prikladnima za obuhvaćanje slučajeva očitih izbjegavanja mjera, područje pravila o izbjegavanju mjera, u početku ograničeno na sastavljanje dijelova „podrijetlom iz zemlje izvoza proizvoda na koju se mjere primjenjuju”, prošireno je na sastavljanje dijelova koji dolaze iz zemalja podvrgnutih takvoj mjeri posredstvom Uredbe Vijeća (EZ) br. 3283/94 od 22. prosinca 1994. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice (SL 1994., L 349, str. 1.).
- 36 Prema tome, članak 13. stavak 2. točka (b) Osnovne uredbe uveo je tada pravni sustav različit i neovisan o pravilu o podrijetlu. Carinsko pravo relevantno je samo kada Osnovna uredba na njega izričito upućuje.
- 37 Kao drugo, Komisija tvrdi da tumačenje Općeg suda neosnovano smanjuje učinkovitost instrumenata za sprečavanje zaobilaženja mjera. S druge strane, analogna primjena članka 13. stavka 2. točke (b) Osnovne uredbe na dijelove korištene u predmetnoj djelatnosti sastavljanja omogućuje njezino održanje.
- 38 Prvo, dok članak 13. Osnovne uredbe omogućava primjenu sveobuhvatnog pristupa za sve transakcije koje se tiču dijelova o kojima je riječ i koje su izvršene tijekom referentne godine o kojoj je riječ, kriteriji određeni pravilima o podrijetlu trebaju biti provjereni za svaki pojedini dio. Međutim, ta je provjera nemoguća u okviru ispitnog postupka o izbjegavanju mjera, imajući u vidu ograničenja svojstvena takvom ispitnom postupku.
- 39 Drugo, pravila o podrijetlu ne sadržavaju nijednu odredbu sličnu članku 18. Osnovne uredbe, koja bi omogućila Komisiji da se koristi skupom podudarajućih indicija u svrhu dokazivanja da su ispunjeni svi potrebni uvjeti za izricanje mjera protiv izbjegavanja, u slučaju kada zainteresirane stranke ne surađuju.
- 40 Treće, tumačenje u koje se Opći sud upustio izmijenilo bi pravni režim koji je primjenjiv na dijelove korištene za sastavljanje, čim je jedan sloj izbjegavanja mjera dodan između zemlje na koju se mjere primjenjuju i zemlje u kojoj se dijelovi sastavljaju. Naime, takvo tumačenje svodi se na to da se u takvom slučaju pravila iz članka 13. Osnovne uredbe zamjenjuju pravilima o podrijetlu iz carinskog prava, čime se instrument protiv zaobilaženja mjera čini neprimjenjivim.
- 41 Četvrto, pobijana presuda ne sadržava nijedan navod o tome je li za utvrđivanje podrijetla kupljenih dijelova, u ovom slučaju Šri Lanke, potrebno analogijom uputiti na pravila o podrijetlu Unije ili na pravila o podrijetlu zemlje prema kojoj su ti dijelovi izvezeni, odnosno pravila Islamske Republike Pakistana.
- 42 Peto, tumačenje Općeg suda u ovom slučaju dovodi do stvaranja pravne praznine jer predmetni dijelovi nisu podrijetlom ni sa Šri Lanke ni iz Kine, dok analogna primjena članka 13. stavka 2. točke (b) Osnovne uredbe omogućuje da se ta praznina ispuni.

- 43 Šesto, analogna primjena bila je dio ispitnih aktivnosti poduzetih kako bi se utvrdilo zadovoljavaju li doista bicikli koje je društvo Kolachi Raj sastavilo kriterije predviđene člankom 13. stavkom 2. točkom (b) Osnovne uredbe.
- 44 Udruga EBMA, koja podupire Komisijinu argumentaciju, ocjenjuje da je prvi dio jedinog tužbenog razloga osnovan. Prema mišljenju te udruge, Opći sud počinio je pogreške koje se tiču prava kada je u točkama 84. do 86. pobijane presude odlučio da izraz „iz”, upotrijebljen u članku 13. stavku 2. točki (a) Osnovne uredbe, treba shvatiti kao da se odnosi na zemlju neposrednog izvoza.
- 45 Kao prvo, budući da članak 13. Osnovne uredbe ne provodi odredbe Sporazuma o provedbi članka VI. Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. (SL 1994., L 336., str. 103.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 74., str. 14.), izraz „iz” iz njegova stavka 2. točke (a) ne može se tumačiti u svjetlu odredaba Osnovne uredbe koje provode odredbe tog sporazuma, poput njezina članka 3. stavka 4. i članka 9. stavaka 5. i 6., koje navodi Opći sud. To je osobito tako imajući u vidu da su se odredbe koje se zasnivaju na pravilima tog sporazuma i članak 13. stavak 1. Osnovne uredbe odnosili na uvoz konačnog proizvoda u Uniju, dok se članak 13. stavak 2. točka (a) te uredbe odnosio na uvoz dijelova radi sastavljanja konačnog proizvoda.
- 46 Kao drugo, usko tumačenje Općeg suda izraza „iz” suprotno je cilju koji želi postići članak 13. Osnovne uredbe, odnosno osiguranju učinkovitosti antidampinških mjera Unije i sprečavanju njihova izbjegavanja. Nadalje, to tumačenje dovodi u pitanje marginu prosudbe Komisije u ispitnim postupcima za sprečavanje izbjegavanja mjera i ne uzima u obzir trenutačnu gospodarsku stvarnost svjetskih lanaca opskrbe.
- 47 Dovoljno je, naime, da subjekti u trećim zemljama dodaju jednu dopunsku radnju prerade dijelova, čak i ograničenog karaktera, kako bi izigrali mjere za sprečavanje izbjegavanja mjera. Prema tome, tumačenje u koje se u ovom slučaju upustio Opći sud omogućuje subjektima da „operu” dijelove sastavljene na Šri Lanki, za koje se dokazalo da su služili izbjegavanju antidampinških mjera, šaljući ih iz te zemlje u Pakistan, kako bi ondje uslijedilo njihovo sastavljanje, umjesto da ih se izveze neposredno u Uniju.
- 48 Kako bi se ispravila ta situacija, Komisiji valja dopustiti da prilikom ispitivanja ispunjenja uvjeta iz članka 13. stavka 2. Osnovne uredbe u obzir uzme i dijelove iz zemlje na koju se primjenjuju početne mjere i koji su preko treće zemlje prevezeni prema trećoj zemlji nad kojom se provodi ispitni postupak za sprečavanje izbjegavanja mjera, posebno kada proizvodnja ili prerada tih dijelova ne ispunjava te uvjete.
- 49 Društvo Kolachi Raj odgovorilo je da prvi dio jedinog tužbenog razloga nije osnovan.
- 50 Kao prvo, društvo Kolachi Raj smatra da je pogrešan Komisijin navod prema kojem je zakonodavac Unije namjerno isključio primjenu pravila o podrijetlu u primjeni članka 13. stavka 2. točke (b) Osnovne uredbe.
- 51 Naime, navedeni zakonodavac nije objasnio razloge koji su opravdali korištenje, a potom napuštanje pojma „podrijetlo” u okviru pravila o sprečavanju izbjegavanja mjera. S obzirom na to da u Osnovnoj uredbi ne postoji definicija pojma „izvor”, on se ne može smatrati autonomnim pojmom, nego ga se mora tumačiti u skladu s njegovim uobičajenim shvaćanjem i s obzirom na slične koncepte predviđene zakonodavstvom Unije, među kojima je posebice carinski pojam „podrijetlo”. Nadalje, iz članka 13. stavka 5. Osnovne uredbe proizlazi da taj članak 13. ne sprečava uobičajenu primjenu pravila Unije u carinskom području koja se odnose na nepovlašteno podrijetlo.
- 52 Kao drugo, društvo Kolachi Raj osporava način na koji Komisija shvaća pobijanu presudu. Prema tom društvu, Opći sud nije odlučio o načinu dokazivanja izvora i, štoviše, nije odlučio da pojam „izvor” počiva na pravilima o podrijetlu. Opći sud izjasnio se samo o mogućnosti Komisije da „provjeri”

podrijetlo dijelova. Riječ je o provjeri dokumenata koje dostavi dotična stranka, koju provodi Komisija u skladu s člankom 16. Osnovne uredbe. Opći sud nije, prema tome, ograničio sredstva koja stoje na raspolaganju Komisiji u tom pogledu niti je izričito isključio svako drugo dokazno sredstvo radi dokazivanja da su u ovom slučaju dijelovi „iz” Kine.

- 53 Imajući to u vidu, društvo Kolachi Raj tvrdi da podrijetlo predstavlja jedini relevantan i odgovarajući kriterij za utvrđivanje da neki dio zapravo ne dolazi iz zemlje isporuke i da pravila o podrijetlu, kako su ustanovljena carinskim propisima, u stvarnosti određuju početni izvor dijela. Takvo je tumačenje potkrijepljeno obvezama Unije u okviru WTO-a, a posebice odredbom o najpovlaštenijoj državi.
- 54 U biti, društvo Kolachi Raj naglašava, kao prvo, da su pragovi određeni člankom 13. stavkom 2. točkom (b) Osnovne uredbe namijenjeni korištenju prilikom ocjene je li postupak sastavljanja zapravo izbjegavanje antidampinških mjera, a ne utvrđenju podrijetla ili izvora dijela.
- 55 Kao drugo, nije utvrđeno da tumačenje Općeg suda smanjuje učinkovitost sredstva protiv izbjegavanja mjera ili da ga čini neprimjenjivim. Sama činjenica da bi ispitivačima bilo jednostavnije primijeniti kriterije predviđene člankom 13. stavkom 2. točkom (b) Osnovne uredbe nego pravila o podrijetlu ne može biti uzeta u obzir prilikom tumačenja izraza „iz zemlje na koju se mjere primjenjuju”.
- 56 Kao treće, nesporno je da Komisija može primijeniti članak 18. Osnovne uredbe u slučaju nesuradnje, pa i u ispitnim postupcima obuhvaćenima člankom 13. te uredbe. U ovom predmetu Komisija, međutim, nije zaključila da su predmetne potvrde o podrijetlu lažne ili obmanjujuće.
- 57 Kao četvrto, primjena pravila Unije o podrijetlu sukladna je pravu Unije. Tomu svjedoči pristup koji je Komisija zauzela u odluci 2001/725/EZ od 28. rujna 2001. kojom je okončan antidampinški postupak u vezi s uvozom televizijskih prijamnika u boji podrijetlom iz Turske (SL 2001., L 272, str. 37.).
- 58 Kao peto, kada je riječ o postojanju navodne pravne praznine, društvo Kolachi Raj naglašava, s jedne strane, da iz pobijane presude ne proizlazi da dijelovi o kojima je riječ nisu podrijetlom iz Kine i, s druge strane, da je Opći sud samo zaključio da je Komisija osnovano smatrala da predmetne potvrde o podrijetlu ne predstavljaju dovoljan dokaz o podrijetlu navedenih dijelova. Pitanje je li u ovim okolnostima Komisija mogla odbaciti te potvrde i upotrijebiti podatke dostupne u skladu s člankom 18. Osnovne uredbe i kakvi su u tom slučaju bili ti podaci nije bilo izneseno pred Opći sud niti je taj sud o njemu odlučio.
- 59 Kao šesto, društvo Kolachi Raj ističe da, s obzirom na to da se ispitni postupak odnosio na moguće izbjegavanje antidampinških mjera posredstvom postupaka sastavljanja u Pakistanu, a ne na Šri Lanki, kriteriji određeni člankom 13. stavkom 2. točkom (b) Osnovne uredbe mogu biti primijenjeni samo na postupke sastavljanja izvršene u Pakistanu, nakon što se utvrdi izvor dijelova o kojima je riječ. Međutim, Komisija je pogrešno primijenila kriterije radi dokazivanja da su ti dijelovi iz Kine.

Drugi dio jedinog žalbenog razloga

- 60 U drugom dijelu svojeg jedinog žalbenog razloga Komisija prigovara da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava jer je ograničio vrstu dokaza koji se mogu koristiti radi dokazivanja da su dijelovi o kojima je riječ „iz” zemalja na koje se mjere primjenjuju, u smislu članka 13. stavka 2. Osnovne uredbe, zabranjujući joj da to dokaže drugim dokaznim sredstvom umjesto posredstvom pravila o podrijetlu.
- 61 Kao prvo, tekst članka 13. te uredbe ni u kojem pogledu ne ograničava dokazna sredstva koji se mogu koristiti. Upotrebom izraza „iz” zakonodavac Unije dopustio je primjenu autonomnih pravila predviđenih tim člankom ne samo na konačni proizvod podvrgnut ispitnom postupku za sprečavanje izbjegavanja mjera nego i na dijelove korištene za sastavljanje tog proizvoda.

- 62 Kao drugo, Komisija smatra da je Opći sud pogrešno protumačio presudu od 26. rujna 2000., *Starway/Vijeće* (T-80/97, EU:T:2000:216) i da je povrijedio načelo proporcionalnosti.
- 63 Naime, navedena presuda donesena je u vrlo iznimnim okolnostima. Iz nje proizlazi da izbor dokaznih sredstava radi utvrđenja ispunjenja uvjeta određenih u članku 13. stavku 2. Osnovne uredbe treba biti slobodan i da institucije Unije nisu dužne dokazati da su dijelovi podrijetlom iz zemlje na koju se primjenjuju antidampinške mjere.
- 64 Udruga EBMA, koja se priklanja Komisijinim argumentima, dodaje da je Opći sud, sugerirajući u točkama 87., 92., 108. i 114. pobijane presude da je Komisijina obveza provjeriti podrijetlo dijelova, zanemario presudu od 26. rujna 2000., *Starway/Vijeće* (T-80/97, EU:T:2000:216), iz koje proizlazi da institucije Unije nisu dužne dokazati podrijetlo dijelova primjenjujući članak 13. stavak 2. točku (b) Osnovne uredbe i da je teret dokazivanja tog podrijetla na proizvođaču-uvozniku kojeg se to tiče.
- 65 U ovom je slučaju općepoznato i nesporno da su dijelovi sastavljeni na Šri Lanki bili kineskog podrijetla, tako da je na društvu Kolachi Raj bilo da dokaže da su ti dijelovi stekli šrilansko podrijetlo. Budući da društvo Kolachi Raj nije dostavilo takav dokaz, Komisija nije bila dužna provesti dodatnu analizu radi zaključka da su ti dijelovi iz Kine, i to neovisno o okolnosti da je analogno primijenila članak 13. stavak 2. točku (b) Osnovne uredbe.
- 66 Društvo Kolachi Raj odgovorilo je da drugi dio jedinog žalbenog razloga nije osnovan.
- 67 Kao prvo, podsjećajući na to da Opći sud nije ograničio dokazna sredstva koja se mogu koristiti radi dokazivanja izvora nekog dijela i da pravila o podrijetlu predstavljaju jedini relevantan kriterij u tom pogledu, društvo Kolachi Raj naglašava da – s obzirom na to da ne postoji izričita odredba koja sprečava ili dopušta primjenu kriterija iz članka 13. stavka 2. točke (b) Osnovne uredbe radi utvrđenja podrijetla ili izvora dijelova – valja smatrati da takva primjena nije dopuštena. Naime, budući da je ta odredba iznimka od općeg sustava uvođenja antidampinških pristojba, treba je usko tumačiti.
- 68 Društvo Kolachi Raj dodatni argument temelji na strukturi članka 13. stavka 2. Osnovne uredbe, koja u prvom koraku vodi do utvrđenja dijelova koji su iz zemlje na koju se primjenjuju mjere u skladu s točkom (a) te odredbe, prije nego što će, u drugom koraku, biti primijenjeni kriteriji iz njezine točke (b).
- 69 Nadalje, društvo Kolachi Raj ističe da Komisija mora koristiti dokaze, odnosno činjenice, koji su u logičnoj vezi s pravnim zaključcima koji su iz njih izvedeni. Međutim, između kriterija iz članka 13. stavka 2. točke (b) Osnovne uredbe i utvrđivanja izvora predmetnih dijelova ne može se uspostaviti takva poveznica.
- 70 Kao drugo, društvo Kolachi Raj protivi se Komisijinim argumentima koji se temelje na presudi od 26. rujna 2000., *Starway/Vijeće* (T-80/97, EU:T:2000:216), koja je donesena u okolnostima različitim od onih koje postoje u ovom predmetu. U pobijanoj presudi Opći sud ni u kojem pogledu nije proturječio toj presudi, zadržavši se na zaključku da Komisija nije mogla primijeniti članak 13. stavak 2. točku (b) Osnovne uredbe da provjeri podrijetlo dijelova proizvedenih na Šri Lanki.
- 71 Osim toga, društvo Kolachi Raj na raspravi je tvrdilo da je argument udruge EBMA koji se odnosi na teret dokazivanja podrijetla dijelova nedopušten jer nije u skladu s Komisijinom argumentacijom koja se odnosi na analognu primjenu članka 13. stavka 2. točke (b) Osnovne uredbe.
- 72 Podredno, u slučaju da Sud zaključi da pobijana presuda sadržava pogrešku koja se tiče prava, društvo Kolachi Raj zahtijeva od Suda da nadomjesti obrazloženje tako da u toj presudi upućivanja na podrijetlo dijelova zamijeni upućivanjima na njihov izvor.

Ocjena Suda

Uvodne napomene

- 73 Oba dijela jedinog žalbenog razloga, koja su neodvojivo povezana i koja stoga treba ispitati zajedno, odnose se na pogreške koje je Opći sud navodno počinio u tumačenju i primjeni članka 13. stavka 2. Osnovne uredbe. U biti, Komisija, uz potporu udruge EBMA, s jedne strane, tvrdi da je Opći sud pogrešno poistovjetio pojam „izvor” s pojmom „podrijetlo”. Udruga EBMA dodaje da je Opći sud pogrešno poistovjetio „izvor” sa zemljom neposrednog izvoza. S druge strane, Komisija, koju podupire udruga EBMA, tvrdi da je Opći sud neosnovano ograničio mogućnost dokazivanja činjenice da su dijelovi iz zemlje na koju se primjenjuju mjere o kojima je riječ, namećući Komisiji dokazivanje podrijetla dijelova u smislu carinskih propisa.
- 74 U skladu s člankom 13. stavkom 1. Osnovne uredbe, antidampinške pristojbe uvedene na temelju te odredbe mogu se proširiti i na uvoze iz trećih zemalja istovjetnih proizvoda, bilo malo modificiranih ili ne, ako se mjere koje su na snazi izbjegavaju.
- 75 Teret dokazivanja izbjegavanja antidampinških mjera u trećim zemljama je, u smislu članka 13. stavka 3. te uredbe, na institucijama Unije (vidjeti u tom smislu presude od 4. rujna 2014., *Simon, Evers & Co.*, C-21/13, EU:C:2014:2154, t. 35. i od 26. siječnja 2017., *Maxcom/Chin Haur Indonesia*, C-247/15 P, C-253/15 P i C-259/15 P, EU:C:2017:61, t. 56.), dok je na svakom pojedinom proizvođaču-izvozniku da dokaže da njegov specifični položaj opravdava odobravanje izuzeća na temelju članka 13. stavka 4. te uredbe (presuda od 26. siječnja 2017., *Maxcom/Chin Haur Indonesia*, C-247/15 P, C-253/15 P i C-259/15 P, EU:C:2017:61, t. 59.).
- 76 U skladu s člankom 13. stavkom 2. Osnovne uredbe, postupak sastavljanja u trećim zemljama smatra se izbjegavanjem mjera na snazi kada su ispunjeni svi uvjeti navedeni u toj odredbi. Među uvjetima je i onaj, koji proizlazi iz zajedničkog tumačenja točaka (a) i (b) navedene odredbe, prema kojem dijelovi koji predstavljaju 60 % ili više od ukupne vrijednosti dijelova sastavljenih proizvoda moraju biti „iz zemlje na koju se mjere primjenjuju”.
- 77 U točkama 79. do 85. pobijane presude Opći sud protumačio je tu odredbu na način da je u načelu dovoljno da institucije Unije dokažu da su dijelovi koji predstavljaju 60 % ili više od ukupne vrijednosti dijelova sastavljenih proizvoda „iz” zemlje na koju se primjenjuju antidampinške mjere, pri čemu nisu u obvezi dokazati da su ti dijelovi podrijetlom također iz te zemlje. Opći je sud, međutim, smatrao da bi se u slučaju sumnje moglo pokazati potrebnim provjeriti jesu li dijelovi čiji je izvor jedna zemlja zapravo podrijetlom iz druge zemlje. U tom kontekstu, Opći sud tumačio je pojam „iz” na način da upućuje na predmetne uvoze i stoga na zemlju izvoza predmetnih dijelova.
- 78 Imajući takvo tumačenje u vidu, Opći sud smatrao je u točki 86. pobijane presude da su dijelovi koje je na Šri Lanki kupilo društvo Kolachi Raj bili uvezeni iz te zemlje nakon što su ondje prerađeni i da su se oni stoga mogli smatrati kao da su „iz” navedene zemlje. Opći je sud u točkama 87. i 91. dodao da Komisija može unatoč tome provjeriti jesu li dijelovi „iz [sa]” Šri Lanke u stvari podrijetlom iz Kine i u tom smislu zatražiti od društva Kolachi Raj da dostavi dokaze da su ti dijelovi doista podrijetlom sa Šri Lanke.
- 79 Konkretno, Opći je sud presudio, u točki 105. odnosno točki 114. pobijane presude, da – iako je Komisija mogla a da pritom ne počinii pogrešku koja se tiče prava odbaciti dokaznu vrijednosti potvrda o podrijetlu koje je podnijelo društvo Kolachi Raj – ta je institucija, s druge strane, počinila pogrešku koja se tiče prava kada je „analogijom” primijenila članak 13. stavak 2. točku (b) Osnovne uredbe radi provjeravanja podrijetla dijelova koje je to društvo kupilo na Šri Lanki.

80 Iz tog podsjetnika u biti proizlazi da je Opći sud prihvatio usko tumačenje pojma „izvor” iz zemlje na koju se primjenjuju antidampinške mjere, u smislu članka 13. stavka 2. Osnovne uredbe, poistovjećujući neposredni uvoz predmetnih dijelova iz te zemlje i tražeći, u slučaju nepostojanja takvog neposrednog uvoza, da Komisija dostavi dokaze da su ti dijelovi doista podrijetlom iz navedene zemlje.

81 U tim okolnostima, kako bi se odlučilo o navodnim pogreškama koje se tiču prava, prvo treba pristupiti tumačenju članka 13. stavka 2. točaka (a) i (b) Osnovne uredbe te, preciznije, odlučiti o doseg pojma „izvor” dijelova, koji se odražava u izrazu „iz”, koji se nalazi u članku 13. stavku 2. točki (a) Osnovne uredbe, kao i zahtjeva koji se odnose na dokazivanje tog izvora.

O tumačenju članka 13. stavka 2. Osnovne uredbe i pogreškama koje se tiču prava koje je počinio Opći sud

82 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, u svrhu tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst već i kontekst te ciljeve propisa kojeg je ona dio (presuda od 12. listopada 2017., *Tigers*, C-156/16, EU:C:2017:754, t. 21. i navedena sudska praksa).

83 Kao što je to navedeno u točki 76. ove presude, iz članka 13. stavka 2. točaka (a) i (b) Osnovne uredbe proizlazi da se, pod uvjetom da su ispunjeni i drugi uvjeti navedeni u stavku 2., za postupak sastavljanja smatra da služi izbjegavanju antidampinških mjera koje su na snazi kada su dijelovi koji predstavljaju 60 % ili više od ukupne vrijednosti dijelova sastavljenih proizvoda „iz zemlje na koje se mjere primjenjuju”. U smislu razmatranja u točki 75. ove presude, na institucijama Unije je da utvrde da su predmetni dijelovi „iz” te zemlje.

84 Osnovna uredba ne sadržava nikakvu definiciju izraza „iz” („*proviennent de*”), upotrijebljenog u članku 13. stavku 2. točki (a), kao, uostalom, ni pojma „izvor” („*provenance*”). Prema uobičajenom shvaćanju, izraz „potjecati” znači i „dolaziti iz” i „vući svoje podrijetlo iz”, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 64. svojeg mišljenja.

85 Stranke u žalbenom postupku ne slažu se treba li pojam „izvor” tumačiti široko, kako to smatraju Komisija i udruga EBMA, na način da on premašuje pojmove carinsko „podrijetlo” i „neposredni uvoz”, ili usko, kako to sugerira društvo Kolachi Raj, tako da bi izvor upućivao isključivo na carinsko podrijetlo dijelova.

86 Što se, kao prvo, tiče pitanja treba li se pojam „izvor” shvatiti kao carinsko podrijetlo predmetnih dijelova, valja primijetiti da, upravo kako je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 66. svojeg mišljenja, ispitivanje različitih jezičnih verzija članka 13. stavka 2. Osnovne uredbe otkriva neslaganja.

87 Naime, dok verzije članka 13. stavka 2. točke (a) Osnovne uredbe u španjolskom („*procedan del*”), danskom („*fra det*”), grčkom („*προέρχονται από*”), engleskom („*are from*”), francuskom („*proviennent du*”), hrvatskom („iz”), latvijskom („*nāk no*”), litavskom („*ira iš*”), nizozemskom („*afkomstig... uit*”), portugalskom („*provenientes do*”), rumunjskom („*provin din*”), finskom („*tulevat maasta*”) i švedskom jeziku („*från det*”) upućuju na pojam „izvora” dijelova, verzije na njemačkom („*Ursprung*”) i talijanskom jeziku („*originari*”) pozivaju se na njihovo „podrijetlo”. Naposljetku, verzije na češkom („*pochazeji*”), estonskom („*pärinevad riigist*”), poljskom („*pochodzą z*”) i slovačkom jeziku („*pochádzajú z*”) koriste izraze koji se mogu odnositi i na „izvor” i na „podrijetlo” dijelova.

88 Međutim, u svrhu osiguranja ujednačenog tumačenja i primjene iste odredbe prava Unije, potrebno je da se, u slučaju neslaganja između njezinih različitih jezičnih verzija, ta odredba tumači ovisno o kontekstu i svrsi propisa kojeg je sastavni element (presuda od 26. travnja 2012., *DR i TV2 Danmark*, C-510/10, EU:C:2012:244, t. 45 i navedena sudska praksa).

- 89 U tom pogledu važno je primijetiti da sadržaj članka 13. stavka 2. točke (a) Osnovne uredbe odgovara sadržaju članka 13. stavka 2. točke (i) Uredbe br. 3283/94. Prije donošenja potonje uredbe, odgovarajuće odredbe primjenjivih propisa u području antidampinga – odnosno, redom, članak 13. stavak 10. točka (a) Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2176/84 od 23. srpnja 1984. o zaštiti od dampinškog ili subvencioniranog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske ekonomske zajednice (SL 1984., L 201, str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EEZ) br. 1761/87 od 22. lipnja 1987. (SL 1987., L 167, str. 9.), potom članak 13. stavak 10. točka (a) Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2423/88 od 11. srpnja 1988. o zaštiti od dampinškog ili subvencioniranog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske ekonomske zajednice (SL 1988., L 209, str. 1.) – uvjetovale su proširenje, zbog postupaka sastavljanja, antidampinške pristojbe koja je na snazi time da vrijednost dijelova korištenih u tim postupcima i „podrijetlom iz zemlje izvoznice proizvoda na koju se ta mjera primjenjuje” premašuje za najmanje 50 % ukupnu vrijednost svih drugih korištenih dijelova. Riječ „podrijetlom” upućivala je, dakle, na pojam „podrijetlo” u smislu carinskog prava.
- 90 Kao što je to nezavisni odvjetnik u biti istaknuo u točki 81. svojeg mišljenja, izmjena učinjena Uredbom br. 3283/94 – koja koristi, barem u nekoliko jezičnih verzija predmetnih odredaba, izraz koji upućuje na pojam „izvor”, a ne na „podrijetlo” – podrazumijeva da je zakonodavac Unije namjerno odabrao udaljiti se od pravila o podrijetlu iz carinskog prava i da stoga pojam „izvor”, u smislu primjene članka 13. stavka 2. Osnovne uredbe, ima sadržaj koji je autonoman i različit od pojma „podrijetlo” u smislu carinskog prava.
- 91 Slijedom navedenog, iako je na institucijama Unije da dokažu da su dijelovi korišteni u postupcima sastavljanja iz zemalja na koje se primjenjuju antidampinške mjere, one unatoč tome nisu dužne dokazati da su ti dijelovi i podrijetlom iz tih zemalja u smislu carinskog prava.
- 92 Taj zaključak ne utječe, međutim, na mogućnost dokazivanja, koju ima svaki pojedini proizvođač-izvoznik, da predmetni dijelovi, iako su iz zemlje na koju se mjere primjenjuju, u stvarnosti podrijetlom iz zemlje na koju se mjere ne primjenjuju, u svrhu izuzeća od proširenih antidampinških pristojbi, u skladu s člankom 13. stavkom 4. Osnovne uredbe. Naime, u takvom slučaju postupci sastavljanja ne mogu se smatrati izbjegavanjem u smislu članka 13. Osnovne uredbe.
- 93 Kao drugo, valja ispitati treba li pojam „izvor”, koji se nalazi u članku 13. stavku 2. točki (a) Osnovne uredbe, tumačiti upućivanjem na izvoz dijelova i stoga kao da upućuje na zemlju njihova izravnog izvoza.
- 94 U tom pogledu prvo treba istaknuti da, kada je utvrđeno da su dijelovi koji se koriste za sastavljanje neposredno uvezeni, u cilju njihova sastavljanja, iz zemlje na koju se primjenjuju mjere u trećoj državi ili u Uniji, institucije Unije mogu smatrati da su ti dijelovi „iz” prve od tih zemalja, u smislu te odredbe.
- 95 S jedne strane, to je tumačenje, naime, u skladu s uobičajenim smislom riječi „iz”, kako je naveden u točki 84. ove presude.
- 96 S druge strane, to je tumačenje isto tako potvrđeno svrhom i općom strukturom Osnovne uredbe. Imajući njih u vidu, a posebno uvodnu izjavu 19. i članak 13. Osnovne uredbe, proizlazi da je jedini cilj uredbe o proširenju antidampinške pristojbe osigurati njezinu učinkovitost te onemogućiti njezino izbjegavanje. Posljedično, mjera proširenja konačne antidampinške pristojbe isključivo je akcesorna u odnosu na izvorni akt kojim je ta pristojba uvedena, koji štiti učinkovitu primjenu konačnih mjera (presude od 6. lipnja 2013., Paltrade C-667/11, EU:C:2013:368, t. 28. i od 17. prosinca 2015., APEX, C-371/14, EU:C:2015:828, t. 50 i 53).
- 97 Ovlašćujući pak institucije Unije da primijene članak 13. stavak 2. Osnovne uredbe na dijelove koji su neposredno izvezeni iz zemlje na koju se primjenjuju antidampinške mjere u zemlju u kojoj su sastavljeni, ta odredba omogućava primjenu jednostavnog kriterija koji osigurava učinkovitost antidampinške pristojbe. Prema tome, umjesto da su dužne utvrditi carinsko podrijetlo dijelova o

kojima je riječ, institucije načelno mogu samo utvrditi da su ti dijelovi doista uvezeni u zemlju sastavljanja iz zemlje na koju se mjere primjenjuju, ne dovodeći time u pitanje mogućnost da dotični proizvođač-izvoznik dokaže da su ti dijelovi zapravo podrijetlom iz neke druge zemlje.

- 98 Kao drugo, valja dodati i da se, suprotno onomu što je Opći sud odlučio u točkama 84., 87., i 91. pobijane presude, pojam „izvor” iz zemlje na koju se primjenjuju mjere ne može ograničiti na slučaj neposrednog uvoza predmetnih dijelova iz te zemlje.
- 99 Naime, prije svega valja istaknuti da, imajući u vidu njegov tekst, članak 13. stavak 2. Osnovne uredbe ne sadržava nijednu naznaku u tom smjeru.
- 100 Potom, što se tiče konteksta te odredbe, točno je da, kako je to Opći sud, uostalom, istaknuo u točki 84. pobijane presude, više drugih odredaba Osnovne uredbe također upotrebljava pojam „iz” i pojam „uvoz”.
- 101 Unatoč tome, okolnost da, za razliku od drugih odredba, članak 13. stavak 2. točka (a) Osnovne uredbe koristi izraz „iz” a da ni na koji način ne upućuje na uvoz sugerira da zakonodavac Unije nije namjeravao ograničiti „izvor” u smislu navedene odredbe samo na slučaj neposrednog uvoza dijelova iz zemalja na koje se mjere primjenjuju.
- 102 Naposljetku, takvo se tumačenje također nameće i u svjetlu svrhe i opće strukture Osnovne uredbe te ciljeva koji se nastoje postići uredbom koja proširuje antidampinšku pristojbu, kako je to navedeno u točkama 96. i 97. ove presude.
- 103 Naime, u slučaju kada su ti dijelovi uvezeni iz zemlje na koju se primjenjuju mjere u treću zemlju u svrhu prvog, čak i neznatnog sastavljanja, prije nego što će biti uvezeni u drugu zemlju radi drugog sastavljanja konačnog proizvoda namijenjenog izvozu u Uniju, potpuno poistovjećivanje pojmova „izvor” i „uvoz” dovelo bi do zaključka da se ima smatrati da dijelovi dolaze iz zemlje prvog sastavljanja, tako da bi svaki zaključak o izbjegavanju mjera od samog početka bio isključen. To bi tumačenje stoga bilo takvo da omogućava subjektima da lako izbjegnu proširenje konačne pristojbe koja je na snazi povećanjem broja uzastopnih postupaka sastavljanja u trećim zemljama.
- 104 Takvo tumačenje moglo bi ugroziti učinkovitost mjera za sprečavanje izbjegavanja mjera Unije u svim slučajevima u kojima se institucije Unije suočavaju sa složenim aranžmanima koji se sastoje od nekoliko uzastopnih sastavljanja u različitim trećim zemljama (vidjeti po analogiji presudu od 4. rujna 2014., Simon, Evers & Co., C-21/13, EU:C:2014:2154, t. 37.).
- 105 Taj rizik ne može se otkloniti mogućnošću, koju Opći sud u biti utvrđuje u točkama 87. i 91. pobijane presude, da institucije Unije, u slučaju uzastopnih sastavljanja učinjenih u dvjema trećim zemljama, provjere ili utvrde da su dijelovi isporučeni iz zemlje prvog sastavljanja, kao posrednice, zapravo podrijetlom iz države na koju se primjenjuju antidampinške mjere.
- 106 Naime, takva bi se mogućnost, suprotno smjeru koji je izabrao zakonodavac, izloženom u točkama 90. i 91. ove presude, svela na nametanje institucijama Unije obveze dokazivanja carinskog podrijetla dijelova, umjesto njihova izvora, i, prema tome, na povećavanje tereta dokazivanja koji se nalazi na njima, sve protivno svrsi i općoj strukturi Osnovne uredbe, kako su izloženi u točkama 96. i 97. ove presude.
- 107 Iz toga slijedi da članak 13. stavak 2. točku (a) Osnovne uredbe treba tumačiti široko, u smislu da su dijelovi „iz zemalja na koje se primjenjuju mjere” ne samo u slučaju neposrednog uvoza iz točke 93. ove presude nego i u situacijama u kojima se može dokazati da su, u svjetlu analize svih relevantnih okolnosti slučaja, dijelovi koji su prvo proizvedeni u zemlji na koju se primjenjuju antidampinške mjere uvezeni u zemlju sastavljanja iz trećih zemalja posrednica, preko kojih su prevezeni ili u kojima su neznatno doručeni.

- 108 Dokaž takvog podrijetla, koji su obvezne iznijeti institucije Unije, može se stoga zasnivati na skupu indicija koje se podudaraju, što nadzire sud Unije. U svakom slučaju, kao što to proizlazi iz točke 92. ove presude, zainteresirani subjekti mogu dokazivati da su dijelovi o kojima je riječ zapravo podrijetlom iz druge države, na koju se navedene mjere ne primjenjuju.
- 109 Široko tumačenje pojma „izvor” u smislu članka 13. stavka 2. točke (a) Osnovne uredbe također je potvrđeno okolnošću da je, kao što to proizlazi iz sudske prakse Suda, namjera zakonodavca bila ostaviti širok manevarski prostor institucijama Unije u vezi s definicijom „izbjegavanja” (vidjeti po analogiji presudu od 4. rujna 2014., Simon, Evers & Co., C-21/13, EU:C:2014:2154, t. 48.).
- 110 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da je – ograničavajući pojam „izvor” u smislu članka 13. stavka 2. točke (a) Osnovne uredbe samo na slučaj neposrednog uvoza predmetnih dijelova i namećući institucijama Unije, u okolnostima poput onih u ovom slučaju, teret dokazivanja podrijetla predmetnih dijelova – Opći sud počinio pogrešku koje se tiče prava.
- 111 Suprotno onomu što tvrdi društvo Kolachi Raj, ta se pogreška ne može ispraviti jednostavnom izmjenom obrazloženja pobijane presude, kojom bi se svako upućivanje Općeg suda na pojam „podrijetlo” zamijenilo upućivanjem na pojam „izvor”. Naime, Opći sud utvrdio je strogo razlikovanje između tih dvaju pojmova, koje od samog početka isključuje mogućnost da Komisija dokaže, posredstvom skupa indicija koje se podudaraju, izvor predmetnih dijelova u slučaju poput ovoga.
- 112 Posljedično, a da nije potrebno ispitati druge argumente Komisije i udruge EBMA, treba prihvatiti jedini žalbeni razlog i prema tome ukinuti pobijanu presudu.

Tužba pred Općim sudom

- 113 U skladu s prvim stavkom članka 61. Statuta Suda Europske unije, Sud može, u slučaju ukidanja presude Općeg suda, konačno odlučiti o sporu ako to stanje postupka dopušta. To je slučaj u ovom predmetu.
- 114 Svojim jednim tužbenim razlogom iznesenim pred Općim sudom, koji se temelji na povredi članka 13. stavka 2. točke (b) Osnovne uredbe, društvo Kolachi Raj tvrdi, kao prvo, da se za predmetne dijelove ne može smatrati da su iz Kine, s obzirom na to da su prerađeni na Šri Lanki i iz te zemlje poslani u Pakistan, zatim, kao drugo, da su potvrde o podrijetlu koje je Komisija neopravdano odbacila dokazale šrilansko podrijetlo tih dijelova i, kao treće, da je Komisija počinila pogreške primjenjujući članak 13. stavak 2. točku (b) Osnovne uredbe na postupke proizvodnje dijelova bicikala na Šri Lanki, dok se ispitni postupak odnosio na moguće izbjegavanje antidampinskih mjera u Pakistanu, te da ta odredba ne predstavlja pravilo o podrijetlu i stoga ne može biti uzeta u obzir prilikom donošenja zaključka da dijelovi proizvedeni na Šri Lanki dolaze iz Kine. Prema mišljenju društva Kolachi Raj, Komisija je trebala primijeniti pravila o podrijetlu predviđena carinskim zakonodavstvom Unije.
- 115 U tom pogledu treba ponoviti da je, kao što to proizlazi iz točaka 91., 92., 107., i 108. ove presude, na Komisiji bilo da utvrdi da su predmetni dijelovi bili iz Kine, što ne utječe na mogućnost društva Kolachi Raj da dokaže da su ti dijelovi zapravo bili podrijetlom sa Šri Lanke.
- 116 U ovom slučaju, kao prvo, iz uvodnih izjava 98. do 101. sporne uredbe u biti proizlazi da je Komisija smatrala da dijelovi koje je na Šri Lanki kupilo društvo Kolachi Raj dolaze iz Kine. Komisija je posebno istaknula da su ti dijelovi u biti proizvedeni od kineskih sirovina, a tu je okolnost, uostalom, društvo Kolachi Raj potvrdilo tijekom rasprave održane pred Sudom. Nadalje, Komisija je istaknula da je šrilanski proizvođač bio društvo povezano s društvom Kolachi Raj te je osporila odnose između potonjeg društva i njegova navodno neovisnog dobavljača. Naposljetku, spominjući u uvodnoj izjavi

101. sporne uredbe da članak 13. stavak 2. točka (b) Osnovne uredbe ne predstavlja pravilo o podrijetlu, Komisija je istaknula da ti dijelovi – s obzirom na to da ih je više od 60 % bilo proizvedeno od sirovina iz Kine i da je dodana vrijednost bila manja od 25 % troškova proizvodnje – dolaze iz Kine.

- 117 Osim toga, i radi preciziranja konteksta ovog predmeta, iz uvodne izjave 94. sporne uredbe proizlazi da je šrilanski proizvođač, povezan s društvom Kolachi Raj, bio obuhvaćen prethodnim ispitnim postupkom za sprečavanje izbjegavanja mjera na Šri Lanki te da je društvo Kolachi Raj isto tako povezano s jednim kambodžanskim društvom koje je obustavilo svoje djelatnosti izvoza bicikala u Uniju tijekom razdoblja izvješćivanja od 1. rujna 2013. do 31. kolovoza 2014. i koje je bilo prenijelo svoje djelatnosti društvu Kolachi Raj u Pakistanu.
- 118 Ukupnost tih elemenata predstavlja skup indicija koje se podudaraju, a na kojima je Komisija mogla, kako je to istaknuto u točki 108. ove presude, zasnovati svoj zaključak da su predmetni dijelovi „iz” Kine.
- 119 U tom pogledu valja precizirati da je točno da elementi izneseni u točki 117. ove presude, kao i okolnost, koju je iznijela Komisija, da je društvo Kolachi Raj dio grupe društava koja pripadaju istoj fizičkoj osobi i koja sudjeluje u aktivnostima izbjegavanja antidampinških mjera u različitim trećim zemljama, ne mogu sami za sebe opravdati zaključak prema kojem su predmetni dijelovi iz Kine, kao što je to Komisija, uostalom, izričito i priznala u svojem odgovoru na repliku dostavljenom Općem sudu. Međutim, te činjenice predstavljaju relevantne elemente takve prirode da osnažuju zaključak prema kojem se za dijelove proizvedene na Šri Lanki u biti od kineskih sirovina, suprotno navodima društva Kolachi Raj, može smatrati kao da dolaze iz Kine u smislu članka 13. stavka 2. točke (a) Osnovne uredbe.
- 120 Društvo Kolachi Raj pak nije pružilo konkretne argumente koji bi doveli u pitanje skup indicija na koji se oslonila Komisija.
- 121 U mjeri u kojoj je u tom kontekstu Komisija „analogno” primijenila članak 13. stavak 2. točku (b) Osnovne uredbe, doista valja zaključiti, kako se to, uostalom, i stranke slažu, da ta odredba ne predstavlja pravilo o podrijetlu. S druge strane, u ovom je slučaju ta primjena po analogiji predstavljala tek jednu od indicija koje čine skup podudarajućih indicija na koji se Komisija oslonila radi utvrđivanja izvora predmetnih dijelova. Međutim, okolnost da su ti dijelovi proizvedeni na Šri Lanki, u bitnom dijelu od kineskih sirovina, i da su oni na Šri Lanki bili samo neznatno dorađeni predstavlja bitan element u skupu podudarajućih indicija koji dokazuje da su navedeni dijelovi iz zemlje na koju se primjenjuju mjere.
- 122 Konačno, društvo Kolachi Raj nije uspjelo dokazati šrilansko podrijetlo predmetnih dijelova. Naime, u uvodnim izjavama 98. do 101. sporne uredbe Komisija je odbacila dokaznu snagu potvrda o podrijetlu koje je u tom smislu podnijelo to društvo. Zbog razloga iznesenih u točkama 95. do 105. pobijane presude treba odbaciti argumente koje je iznijelo društvo Kolachi Raj radi osporavanja uvodnih izjava sporne uredbe.
- 123 Imajući sva navedena razmatranja u vidu, valja odbiti jedini tužbeni razlog koji je iznijelo društvo Kolachi Raj i stoga prvostupanjsku tužbu odbiti u cijelosti.

Troškovi

- 124 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad je žalba osnovana i Sud sâm konačno odluči u sporu, Sud odlučuje o troškovima. U skladu s člankom 138. stavkom 1. istog Poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

¹²⁵ Budući da su Komisija i EBMA zatražile da im društvo Kolachi Raj naknadi troškove postupka i budući da ono nije uspjelo u postupku, valja mu naložiti da, osim vlastitih troškova, snosi i troškove Komisije i udruženja EBMA koji se odnose na postupak u prvom stupnju i postupak povodom žalbe.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) proglašava i presuđuje:

- 1. Ukida se presuda Općeg suda Europske unije od 10. listopada 2017., Kolachi Raj Industrial/Komisija (T-435/15, EU:T:2017:712).**
- 2. Odbija se tužba za poništenje koju je podnijelo društvo Kolachi Raj Industrial (Private) Ltd.**
- 3. Društvu Kolachi Raj nalaže se snošenje, osim vlastitih, i troškova Europske komisije i udruge European Bicycle Manufacturers Association (EBMA) koji se odnose na postupak u prvom stupnju i postupak povodom žalbe.**

Potpisi